

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dănu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a în lăintrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu ltero merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adon'a și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 74.

Sibiu, 13/25 Septembrie 1878.

Anulu I.

Abonamentu nou la „Observatoriulu.“

Prin acésta deschidemu abonamentu nou pe triliulu Octobru — Decembre a. c. și anume:

cu 2 fl. v. a. în lăintrulu monarhiei,
cu 2 fl. 50 cr. séu fr. 6 în străinatate.

Acei p. t. domni abonati alu caroru abonamentu espira cu ultim'a Septembrie sunt rogati asi renoi catu mai curendu abonamentulu, pentru ca se nu sufere intrerupere în espedarea diariului.

Banii de abonamentu se transmitu mai usioru si mai siguru prin asemnatiuni postale (mandate) de a dreptulu la: Redactiunea „Observatoriulu“ în Sibiu.

Esemplare complete mai avemu atātu dela inceputulu anului, câtu si din semestrulu alu doilea.

Condițiunile de abonamentu se potu vedea în fruntea diariului.

Redactiunea.

Economi'a Politica.

Capitolulu III.

Principii filosofice ale economiei politice.

(Urmare.)

I.

Omulu este supusu la trebuintie. Trebuintia este ca si fondulu naturei noastre. Fara aceea noi n'amu putea intielege viatia unei fiintie sensibile si marginite. Fara indoiala, ca trebuintia este o dependintia penibila, si cu toate acestea ori cine scie, ca multimea trebuintieloru este semnulu superioritatii speciilor: ele gusta si suferu cu atatu mai multu, cu catu ele se redica mai susu pe scar'a fiintieloru, séu cu catu ele ducu o viatia mai completa. Animalulu are mai multe trebuintie ca planta, elefantulu mai multe ca scoic'a. Omulu civilisatu are mai multe trebuintie ca celu silbategu. Acele trebuintie, care corespundu la chemarea intreita a omului, adeca la fisiculu, inteligentia si moralulu seu pretindu a fi satisfacute, unele subtu pedépsa de dureri crude si chiaru subtu pedépsa mortii si érași altele subtu pedépsa unoru suferintie mai pucinu grele, care inse si ele sunt unu reu mare, de si

nu este totudéuna asia viu simtitu. „Sufletulu este unu focu care trebuie nutritu si care se stinge déca nu creste,“ a disu Voltaire. Se ne marginimu deci a afirma, ca prin suferintiele de cari sunt insotite si prin sperantia multumirei care urmésa satisfacerii lor, trebuintiele sunt stimulatorii nedispensabili ai activitatii omenesti.

Interesulu personalu se naste din trebuintia. Unii filosofi ca Bentham, au comisu erórea a considera acestu motivu ca singurulu principiu alu tuturor actiuniloru noastre. A reduce bunavointia, amorulu si pietatea singuru si numai la interesulu personalu, nu se póte face, decatu numai prin niste subtilitati care sunt repudiate atatu de simtiulu comunu, catu si de o analiza esacta a elementeloru naturei omenesti. Simpathi'a n'are nimicu comunu cu calculu si numai printr'unu jocu de cuvinte se póte schimba datorintia si obligatiunea morala, acestu sacrificiu alu interesului însusi, intr'unu altu feliu de calculu. Inse déca si interesulu nu este uniculu mobilu alu actiuniloru omenesti, elu totusi joca unu rolu considerabilu si legitimu. Amorulu propriu, acestu instinctu nedestructibilu alu tuturor fiintieloru organizate, la omu primeste unu caracteru superioru de reflexiune, de moralitate si chiaru de datorintia pe care religiunea l'au consacratu, condamnandu descuragearea, sinuciderea si facendu din sperantia una din acele trei virtuti mari pe cari le recomanda. Fara interesu personalu n'aru exista nici unu resortu moralu, nici o prevedere, nici o labóre, nici o economie si nici o inventiune: civilisatiunea s'aru opri si viatia insasi s'aru stinge.

Trebuie inse a se face o distinctiune fórte rigurosa între interesulu personalu si egoismulu, care merge pâna se sacrificé pe ceilalti pentru sine. Marginitu în limitele sale juste, interesulu este de o fecunditate admirabila nu numai pentru binele privatu, ci si pentru celu generalu. Altcum inse este cu egoismulu, care aduce cu sine consecintie economice deplorabile. În generalu se póte dice ca: interesulu bine intielesu tinde se apropie pe ómenii uni de alti si ca egoismulu din contra tinde a 'i divide. Interesulu au nascutu schimbulu. Egoismulu au produsu toate usurparile.

Vorbindu despre consumatiune amu probatu, ca trebuintia devenindu nemedierata si immorală conduce la disordine economica.

Din acésta se póte vedea, ca economi'a politica recunoscendu trebuintia ca o fapta originala si necesara pe care se basésa, n'are nemicu comunu cu acea teorie fainósa, care sustiene ca: fiacare se urmese trebuintieloru sale, ca si candu ar fi de ajunsu ca cineva se aiba trebuintie, pentru ca se aiba si drepturi, ca si candu dorinti'a cuiva de a avea locuintia eleganta, mancari alese si toate comoditatile vietiei, l'aru autorisa în de ajunsu ca se le reclame, ca si candu omulu ar avea vre unu titlu órecare fia asupra ori-ce în lume, fare ca se si 'lu fi castigatu. Trebuintia nu este de ajunsu. Ea nu este decatu conditiunea desvoltarei economice, stimulatorulu a ori ce activitate. Adeveratulu principiu alu desvoltari este: libertatea.

II.

Libertatea are forme multe si grade multe, inse considerandu-o în fondu ea se basésa pe acea fapta unica si admirabila a vointiei libere. Si nu s'au potutu intempla, decatu numai prin cea mai radicala neconsecintia, ca filosofii secolului trecut, prin unele din cele mai celebre organe a le lor, se revindece toate libertatile si pe aceea a omului internu se o traga la indoiala, de si ea este punctulu de plecare alu tuturor celorlalte.

Adeveratulu atributu distinctivu alu omului, consiste în libertatea luminata prin ratiune si supusa consciintiei. Universulu este o compunere de fortie. Singura fortia libera si rationabila este omulu însusi. Ea s'aru putea defini numindu-o o activitate libera servita prin organe, inteligentia nefindu alta, decatu primulu organu alu acestei activitati. Libertatea incongiurata fiindu de o multime de fortie fatale, care tindu se o nimicésca, se lupta în contra lor, pe deoparte pentru ca se le invinga, pe de alta érași pentru ca se le puna în serviciulu seu. Acésta lupta urmata în regula, în care libertatea ómenésca este principiulu, agenti naturali ajutoarele si satisfacerea trebuintieloru scopulu, s'au numitu industria.

Se intielege, ca libertatea la o fiintia atatu de neperfecta precum este omulu, implica gresieli si o óresicare suma de rele. Fara indoiala, ca D-dieu 'i ar fi potutu refusa libera vointia, marginanduse a 'i da numai acea perfectiune restrensa, cu care au inzestratu albin'a si pe castorulu, cari

Foisior'a „Observatoriului.“

O casatorie prin hazardu.

Novela francesca.

Traducere de: Ioane Marchesiu.

(Urmare.)

Da dle comandantu!

Asia dara acuma potemu merge, momentulu a sositu, Bremond incepú a siovai, inse deoparte aventur'a caracteristica impreunata cu curiositatea iritata; er' de alta parte si fómee cumplita celu tortura lu — convinsera pe deplinu, ca vrendu nevrendu — trebuie se urmedie pe comandante, — care ilu — conduse pe nesce trepte pâna la anticamera unde deschidiendu o usia laterale intrara intr'o sala destulu de spatiosa în care éra intrunita o frumoasa cununa de óspeti.

Am onóre ave recomand'a pe dlu Bremond, pe fiutiulu barbatu alu nepótei mele Eleonor'a Cernay.

La audiulu acestoru cuvinte artistulu deveni asia de confusu, încátu pe aci érá se cadia, dara comandantele ilu — retienu si i siopti în urechii urmatórele cuvinte:

Curagiu! Se nu-ti pierdi presentia!

Artistulu dupa vorbele aceste incuragiatóre se reculese. — Comandantele ilu conduse mai intaiu la domn'a Cernay, cu care deja se intalnise în camer'a sa. — Langa domn'a casei se ivi o juna incantatóre de vreo 17 de ani, blondina cu o toaleta fermecatóre. — Artistulu dupa inviatunile date conversá cu domnióira casei asia de confidentialu, ca si cum deja ar fi éstatu o cunoscintia vechie între densii. — Toti óspetii se grupara în jurulu seu din care elu conchise, ca acuma de siguru va fi eroulu dilei. — Artistulu de abia isi — potu predomina sentimentele sale interne. În fine se decise ca va da esplicarea necesare comandantului. — Candu érá ocupatu cu aceste cugete retragenduse intr'unu anghiu alu salei i — adres'a urmatórele cuvinte:

Iubite Bremond! — Presinti'a ta a produsu o fericire nespusa nepótei mele. — O intardiare de o di ar fi nimicitu toate sperantiele noastre deliciose acuma dara din cele premisse vei aproba impacienti'a nostra justa. — Dupa ce amu fostu informati ca trenulu langa orasielulu Baume sa resturnatu în urm'a careia desperatiunea nostra a ajunsu la culme, de-órece nefiricirea acésta ti-ar fi costatu 500000 de franci.

La dracu! isi dise Anatol încordéndu 'si atentiunea, acésta suma frumoasa nu e de despretiuitu.

Asia e! iubite Bremond — continua comandantulu, aci e vorba despre 500000 de franci. — Mâne voru publica testamentulu metusiei mele Ursula.

Asia dar' mâne întreba parisianulu curiosu.

Mâne la amédi, inse despre toate aceste te-a informatu Leopold, er' de cumva nu ai cunoscintia esacta despre cestiunea acésta atunci ti-voiu comunica eu.

Poftimu! respunde artistulu plinu de uimire.

Asia dar' ca se-ti castigi informatiune esacta despre caus'a acésta trebuie se-ti notificu, ca metusia mea Ursul'a deja de unu anu a reposata; cu ocaziunea mortii sale a lasatu prin testamentu o avere de unu jumetate milionu de franci. Testamentulu e depusu la dnulu Cornillet, notariu publicu cu acea conditiune, ca dupa espirarea unui anu si o di dela mórtea Ursulei testamentulu se se publice. — Unu servitoru betranu, carele érá initiatu în cuprinsulu testamentului, ne descopere noue, înainte de acésta chiaru cu optu dile, ca Ursul'a sum'a aceea o-a testatu nepótei mele, sub aceea conditiune déca nepóta mea cu ocaziunea publicarei testamentului va fi maritata; la din contra tota cliromonia se tréca pentru scopuri filantropice. — Acésta informatiune ne-au frapatu fiindu ca unde era se aflamu în decursu de optu dile unu barbatu onestu si demnu de nepóta nostra? Eramu neconsolabili si deja amu si renunciatu la sperantia aceea, ca averea acésta remarcabile va fi a nepótei nostre; candu deodata Leopold fratele Eleonorei esclam'a intr'unu tonu triumfatoriu: „Am gâsitu, Eleonor'a preste optu dile va fi maritata.“

— Noi dechiaratiunea acésta o priviramu mai intaiu

de o bagatela, inse Leopoldu ne-au vorbitu despre calitatile tale nobile si escelinte, despre amicitia sincera ce a duratu mai multi ani între voi, încátu noi ne decidseram cu sor'a mea, ca tu vei fi demnu de mân'a si averea nepótei mele. — Celelalte le scii deja iubite Bremond: Leopold a calatoritu la Parisu si ti-a oferitu mân'a Eleonorei, tu ai primitu oferta acésta si asia dar' preste vreo câteva óre vei deveni consórtiele Eleonorei si în posesiunea a 500000 de franci. — Numai tu, Eleonora, maica sa, eu si Leopold suntemu initiati în secretulu acesta. — Inse ca se nu ne tradamu am notificatu tuturoru consangieniloru si cunoscutiloru, ca tu deja de multu oftezi a luá de consórtie pe nepótá mea. — Acésta e caus'a dara ca cu totii manifestamu atata confidentiala fatia cu tine. — Acuma dar esti informatu pe deplinu relative la caus'a acésta ponderósa. — Dupa ce-si fini comandantele revelatiunile sale, artistulu voi se descopere ca dinsulu nu e acelu Bremond, carele e destinatulu a fi barbatulu Eleonorei, inse comandantele continua:

Grabesce-te amiculu meu de a oferi mân'a fidantiatei tale. — Artistulu deja ruptu de fómee în speranti'a ca se voru pune la mésa, se scus'a inaintea consciintiei sale, ca celu pucinu atata tempu se-i acórdé pâna ce va inpaca pretensiunile stomacului seu iritatu. — „De cumva voiu descoperi erórea în momentulu acesta, voi produce confusiune între óspetii adunati, si astfel se póte ca nu voi gust'a din mancarile pregatite. Se esplotamu dara erórea acésta în interesulu stomacului.“

(Va urma.)

Diverse.

— (Renunitulu generalu Blücher) dupa ce avuse o di fierbinte de lupta se pusese la repausu. De abea staturu asia câteva momente si soseste unu adjutantu, care 'i face cunoscutu, ca inamiculu au facutu o miscare. „Déca este asia“, respunde generalulu, „apoi comunica 'i ca si eu amu facutu o miscare!“ si se întórse pe partea cealalta.

dela inceputu esecutésa lucrarile lor cu infalibilitatea instinctului. Elu inse nu o a voitu. Elu a voitu ca omulu se fia productulu faptelor sale si printr'o condamnatiune, care ea insasi este unu titlu de superioritate asupra celorlalte fiintie Pau obligatu „se 'si castige painea prin sudórea fatiei sale.“ Ori-ce adeveru descoperitu este fructulu labórei a unei incercari. Totu asia se intempla si cu celelalte aplicari ale activitatii libere ale omului. Déca libertatea omului voieste se se dispense de ori ce incercare, séu déca ea lucra reu, atunci din acestea pentru omu resulta neajunsuri si suferintie. Legea libertatii este aceea, de a se desvolta conformanduse prescriptiunilor ratiunei. Sanctiunea acestei legi este responsabilitatea care incercarilor bine conduse lasa se le urmesa recompensarea, éra inertiei séu disordinii pedépsa.

Libertatea si responsabilitatea sunt asia disu, sufletulu economiei politice. Labórea, care nu este altceva decatu aplicatiunea continua si regulata a activitatii, este libera ca insasi sorgintea din care emana. Inse in realitate ea adesea este sugrumata: o astfelu de sugrumare este o violare evidenta a legiloru naturei omenesti, prin aceea 'i se ia omului singurulu mijlocu legitimu alu substitutiei si alu desvoltarei sale. A lucra este o necesitate, o datorintia si ar trebui se fia unu dreptu. Asia cugetá Turgot, candu elu au pusu in capulu edictulu prin care se desfiintiaru corporatiunile, urmatórele cuvinte memorabile, care potu servi ca prefatia si resumatu alu economiei politice: „D-dieu dandu omului trebuintie si facendu se 'i fia necesare resursele labórei, au facutu tot'odata din dreptulu de a lucra o proprietate a tuturoru ómeniloru si acésta este proprietatea cea dintai, cea mai neprescriptibila din tóte.“ De aci urmésa cá fiacare trebuie se lucrese pe risculu si pericolulu seu, fara ca se 'i fia permis a lasa in grijea altuia sacrificiile si munc'a, pentru ca se 'si reservese pentru sine productele acelei munci si fructele acelu sacrificii. Acésta face ca sclavia, care pune tóta munc'a deoparte si tóte productele muncii de alta parte se fia o nedreptate atatu de revoltátore, si totu acésta este si caus'a, cá in virtutea unei armonie admirabila intre utilulu si justululu, acésta munca este mai pucinu productiva ca labórea libera.

(Va urma).

Niteliu siretlicu advocatiulu.

(Urmare si fine.)

Revenindu la ordinea dilei vedu preste totu din protocolulu adunarii, ca presedintele economiséza preste mesura cu tempulu. Dupa densulu vorb'a este cá se se aléga in Brasiovu unu deputatu romanu pentru diet'a din Budapest'a — alta nemicu. Unu lucru asia de bagatelulu inse nu merita dictiuni si oratorii lungi. Provóca dara adunarea, ca de cumva ar si vorbi cineva, se nu spuna multe. Densulu cu notabili a decisu in siedintia; tergulu e gat'a; plév'a are de a tacea, ori de nu — va ajunge pe man'a „fratiloru celoru mai tineri“ si risca a fi aruncata pe afara — —. A bea dupa-ce si-a ostenitu trei oratori plumanile asupra tesei: ca pre langa totu respectulu càtra decisulu notabililoru dóra totusi ar fi de cuviintia cá reprezentatii Brasiovlului dela conferintia generala sibiiana se binevoiesca a spune si „adunarii“ ceva despre cele petrecute in Sibiiu — se indupleca dlu presedinte de a — — pune cestiunea acésta la votu. Adunarea fu nedelicata destulu de a vota: raportarea, si asia fu d. advocatu N. Stravoiu „pofritu“ de a mai golí odata pocalulu acesta!

Reculegenduse dsa „luminéza“ dupa cea mai buna a sa sciintia si consciintia pe cei 50 — iata cum: „La intrunierea comisiunii de 9 (esmissa de „conferintia sibiiana) densulu (Stravoiu) mai inainte „de a se incepe discutiunea meritoriala a facutu „propunerea prealabila: ca minoritatea, ori care ar „fi decisiunea luata in meritu, se supune majoritatii. Acésta propunere n'a fostu primita de comisiune cá prealabila, ci s'a decisu cu majoritate „de voturi cá in privintia acestei cestiuni se se „aduca conclusu dupace se va fi decisu in meritu „activitate ori passivitate.“

La acestu punctu alu raportulu nu potu a nu ii veni încátva in ajutoriu memoriei dlui advocatu — raportoru. E adeveratu, ca dsa a facutu in comisiune propunerea prealabila de solidaritate; dar nu e adeveratu ca comisiunea ar fi respinsu propunerea acésta — ci a decisu cu unanimitate de a „recomanda“ conferintiei primirea principiului de solidaritate in atitudinea nóstra. Comisiunea si-a formatu conclusulu astfelu pe basea urmatóreloru motive aduse de membrulu A. T.: obligamentulu solidaru

prealabile nu corespunde nici ideei liberalismului, de órece prejudeca si pressioneza séu intr'o parte séu in alt'a, si nu corespunde nice caracterului comisiunii de 9, care este de a se consulta in modulu celu mai sinceru si fara de tóta apucatur'a asupra cestiunii: care din ambe formele resistentiei corespunde mai multu situatiunii si intereselor nóstre nationalu-politice; prin urmare nu e consultu cá comisiunea cá atare se-si lege a priori manile. Anume a pretinsu d. A. T. se se defniedie si precisedie conceptele de activitate si passivitate, fiindu ca densulu nu se póte nice-decum obliga la solidaritate pentru casulu, déca s'aru decide passivitatea absoluta si cum s'a sustienutu până acum, care este egala cu abstienerea dela orice actiune si miscare politica, chiaru si in viatia comunala si municipala. La acésta d. I. H. precisá terminulu de passivitate intr'acolo, ca are de a insemná numai neparticiparea la alegerea de deputati pentru diet'a din Budapest'a. D. N. C. esplica activitatea intr'acolo, cá alegéndii deputati romani se intre in dieta si se elupte acolo cu armele parlamentari drepturile ce competu natiunii romane.

Dupa acestea recomanda d. G. B. de a substitui chiaru si cuventulu „passivitate“ cu „resistentia passiva“ si cuventulu „activitate“ cu „resistentia activa“ — care acceptanduse s'a adusu conclusulu de mai susu cu votu unanimu.

Din acestea se vede ca raportulu dlui Stravoiu a fostu in punctulu acesta catu se póte de neesactu. Esperientia inse 'mi spune, ca prin neesactitate nu „luminamu“, ci intunecamu, nu „conducemu“ ci seducemu pe ascultatorii nostri.

Domnulu advocatu Stravoiu raportéza mai departe: „Cu siepte voturi contra dóne se decide „passivitate.“

„Majoritatea alege cá raportoru alu seu pe d. „G. B. Minoritatea dandu votu separat, „alege cá raportoru alu seu pe vorbitoriulu.“

Si la pasagiulu acesta alu raportulu seu ne va permite d. Stravoiu a ii servi niteliu si cu memori'a nóstra. Partea prima, ca pentru resistentia passiva s'a dechiaratu 7 voturi, ér pentru resistentia activa 2 voturi e adeveru; partea a doua, ca minoritatea ar fi datu votu separatu e — neadeveru. Nici in comisiunea de 9, nici in conferintia plenara nici s'a auditu cuventulu de: votu separatu — decumvá nu mesteca aici fantazi'a cea vivace a dlui raportoru brosiurica dlui L. Vajda asternuta prin scrisóre conferintiei plenare, care intr'adeveru pórtu titlulu acesta. Dar' acésta e tiparita cu 6 ani mai inainte in Clusiu si redigeata de d. Ladislau Vajda. Prin urmare brosiur'a acésta nu póte fi identica cu pretinsulu votu separatu din raportulu d. Stravoiu, de órece fiindu acésta prezentata conferintiei plenarie abea in a II. siedintia, dn. Stravoiu n'a potutu avea nici cunoscintia despre densa pe tempulu candu afirma, ca ar fi datu minoritatea votu separatu. Admitu, ca unu votu separatu ar fi fostu unu feliu de cataplasma pe ran'a animei celoru 2 frati activisti din comisiunea de 9 inse aplicatu la tempulu, in modulu si la locululu seu. Dara víritu numai aici in raportulu catra alegatorii Brasioveni 'mi pare cá „mintea romanului cea de pe urma,“ cá o frasa oratorica subtu care isi ascundu adeseori advocatii peccatele si rusinea lor.

Trecendu la conferintia plenara apoi d. Stravoiu raportéza asia: „Cu 36 de voturi contra 25 „se primeste passivitatea. Dupa acestu votu „membrii incepura a parasi sal'a, candu intr'unu „tardiu presedintele aduce la cunoscintia celoru „mai remasi in sala ca s'a sulevatu cestiunea „solidaritatiei. Acésta cestiune fara de nice o discutiune s'a pusu la votu si s'a primitu cu „majoritate din partea celoru ce mai erau pre-„senti in sala.“

La partea acésta a raportulu nu mai potu admite ceea ce am admisu până aici, adeca possibilitatea de a fi fostu insielatu d. raportoru prin memori'a sa, pentru ca aici nu mai vorbeste memori'a, ci fantasia, nu raportéza mintea, ci-si esprime ánima dorulu seu; ér' ceea ce vedemu inaintea nóstra nu e istoria faptelor cum sau petrecutu, cum le veduira ceilalti 60 de insi, si cum le documentéza procesulu verbalu alu conferintiei — dar' e o poesia, ce a compus-o d. Stravoiu anume in onórea adunarei de alegatorii Brasioveni; e o legenda, cum le provestescu doicele la baiatii din léganu, candu vréu se ii adórma. Intregulu pasagiu nu e alta decatu unu siru de neadeveruri si anume:

nu e adeveratu, ca cestiunea de solidaritate s'ar fi sulevatu intr'unu tardiu dupa ce s'a votatu asupra cestiunii meritorie de activitate ori passivitate;

nu e adeveratu, ca pe candu s'a votatu asupra solidaritatii cea mai mare parte a membriloru ar fi fostu parasitu sal'a; si

nu e adeveratu, ca solidaritatea s'aru fi primitu numai prin majoritatea de voturi.

Tóte acestea sunt neadeveruri intentionate si asia de grosolane incatu-mi sangeru anima vedendu pe unu frate până aici asia multu stimatu alu nostru alunecandu, in caus'a cea mai santa a nóstra la o rabulistica atatu de audace. Fatia de acésta e de ajunsu a me provocá la procesulu verbalu alu conferintiei nóstre generale dela 20 Iuliu, care dupa punctulu 8 alu programei, ca verificatu in fatia intregi conferintie.

Din punctulu IX alu acestui procesulu verbalu vedemu „ca la inceputulu siedintiei a II,“ dela care de siguru nu a lipsitu nici unu membru alu conferintiei, dupa ce a raportatu referintele majoritatii despre activitatea comisiunii de 9, si anume dupa ce a impartasitu conferintiei „ca in comisiune s'a luata mai intai la desbatere cestiunea solidaritatii si s'a decisu unanimu cá se se recomande conferintiei primirea solidaritatii cá oblegátore pentru orice tienuta se vá decide prin majoritatea conferintiei; cá in sinulu comisiunii s'a ivitu dóne pareri, a majoritatii de 7 pentru resistentia passiva si a minoritatii de 2 pentru activitate; si dupa ce a rugatu referintele conferintia, ca spre formarea raporturilor in scrisu se se amane continuarea siedintiei pe manedi; ér' d. Stravoiu a facutu contra-propunerea a se raportá verbalu si a se discutá in siedintia presinta: „s'a pusu la votu mai intai:“ propunerea unanima a comisiunii de 9 referitóre la solidaritate —

„care se primesce cu unanimitate de voturi,“

ér' propunerile relative la continuare acum séu amanarea siedintiei pe mane dupa o discussiune lunga . . . punenduse la votisare nominala . . . s. c. l.

De aici se póte convinge oricine, ca starea cea adeverata a lucrului este:

1. ca cestiunea solidaritatii a fostu primululu conclusu pe care la adusu conferintia la inceputulu siedintiei a II, care fiindu cea mai momentósa de siguru ca a fostu si cea mai cercetata.

2. ca solidaritatea s'a votatu prealabile, adeca inainte de a se decide activitatea ori passivitatea;

3. ca la aducerea conclusulu de solidaritate nu a potutu se parasésca niminea sal'a, ci conclusulu s'a primitu unanimu de catra totii membrii, fara de a fi contradisu séu protestatu vreunulu prin asternerea de votu separatu ori in altu modu.

Cumca a fostu d. Stravoiu de fatia la verificarea procesulu verbalu alu conferintiei, nu potu sci; dara cumca la primirea unanima a conclusulu de solidaritate obligátore a fostu de facia, e evidentu si din impregiurarea aceea, ca conclusulu s'a adusu imediatu dupa contra-propunerea d-sale de a se raportá verbalu in siedintia presenta.

Dar' déca nu ar' fi fostu chiaru nici aici de facia, apoi cu atatu mai pucinu póte afirma acuma, ca a datu votu separatu in contra acestui séu vericarui altu conclusu alu conferintiei, si nefacendu acésta, nu póte atacá conclusulu de solidaritate chiaru nici in urma proverbului „absentes carent votos.“ — Din tóte acestea resulta, ca raportulu dlui Stravoiu in adunarea electorale a fratiloru Brasioveni a fostu falsu, éra urmarile acestei raportari false ne arata ca cea 1/7 din alegatorii Brasioveni, cari venira la adunare „ca se se lumineze“ fusera ametiti prin povestea dlui Stravoiu si sedusi la unu pasu, de care dupa ce voru fi aflatu adeverulu, speramu ca le va parea reu.

Trecu acuma la partea cea mai delicatu a studiulu, la intrebarea ce a potutu indupleca pe d. Stravoiu la raportare falsa? Fost'a acésta totodata si fraudulósu séu nu? Nu me incumetu a raspunde eu la intrebarea acésta, ci lasu se vorbésca insusi d. Stravoiu care dice in fine in raportulu seu: „ca „densulu e de parere ca de órece cestiunea solidaritatii nu s'a primitu ca cestiune prealabila, nu „este decatu o maiorisare si cá atare prin urmare „nu póte fi nici decum obligátore.“

Acum me vedu inse necessitatu eu a dice, ca teorii si finetie de soiulu acéste nu le pricepu.

Se concedemu, ca cestiunea solidaritatii nu s'aru fi pusu prealabile — óre importa acésta ceva? Eu sum de parere, ca pentru ómeni onesti si de principiu (moralu) e totu un'a ori premerge cestiunea solidaritatii cestiunii meritorice, ori urmésa acesteia. Din contra 'mi se pare cu multu mai onestu, mai naturalu si mai rationabilu, cá se scimu inainte de ce ne obligamu la ce ne obligamu,

si acésta pentru de a avea ocaziune a ne studia pe noi insine, a censura impregiurările, a examina caracterulu nostru, spre a constata de vomu fi in stare a si tienea parol'a ce ni se cere.

Acésta credu ca va fi parerea barbatiloru onesti cu privire la prealabilitate; ér cu speculatiuni si apucaturi — sofistice totu acolo vomu ajunge, ori vomu votá prealabile, ori succesive, ori chiaru in ambe formele, cum póte ca s'a intemplatu si la conferintia sibiiana. Faptulu e ca d. Stravoiu in comisiunea de 9 a pretinsu insusi votarea prealabila in momentul candu inca nu se scia, ba nici ca se potea precalcula unde va fi maioritaea; in conferintia plenaria primi d. Stravoiu votulu prealabilu alu solidaritatii érași intr'unu momentu, candu inca nu se scia rezultatulu definitivu: intrebú dara potut'a fi d. Stravoiu sinceru? Védiendulu acumu ca: faureste tocmai din prealabilitate arm'a pentru sine, trebuie in casulu celu mai favorabilu se dicemu, ca dlu Stravoiu a procesu cá comerciantele celu neintieptu, care fara de a-si fi trasu séma cu sine primeste si incarca asurpra s'a totu possibilulu creditu, ce-lu póte ajunge. De acestea se intempla ele pe la noi si in viatia publica si in cea politica, care sub anguriulu de astadi a degeneratu in diplomatia, in art'a minciunei si a insielatiunei. De a folosi inse astfelu de argumente candu e vorba de a „lumina“ pe fratii nostri de unu sange — mi se pare totusi cevá cam incorectu, cam catilinaricu. Se dice fireste si aceea, ca: scopulu sfintiesce medilócele, dar' ér' nu potu crede, cá unu crestinu ortodocsu ca d. Stravoiu se fi cautatu solatiu in maxim'a acésta.

Dice d. Stravoiu mai departe, ca de órece solidaritatea nu s'a primitu cu unanimitate e numai maiorisare si ca atare nu póte fi obligatóre. Deductiunea séu cum o numescu limbistii — „sofism'a“ acésta are la prim'a vedere ceva seducatoriu in sine; perde inse totu nimbulu seu de sirena, déca vomu intregi premisele si provocandune la usulu parlamentaru din tóta lumea vomu dice: maiorisarea nu are putere obligatóre déca minoritatea protestéza in contra votulu maioritatii séu prin votu separatú séu prin parasirea totala si factica a conferintiei.

In Sibiu, acésta din urma nu s'a intemplatú, numai in raportulu dlui Stravoiu vedemu intretiesuta c'am pe furisú ide'a, prin urmare ne vedemu necessitati a concludé, ca unu atare raportu nu póte fi facutu din cugetu curatu, ci ni se presenta in totalitatea s'a singuru si numai ca o dosa catu de maricica de — siretlicu advocatulu.

Mai regretabile apare tienuta acésta a dlui Stravoiu prin faptulu, ca densulu dupa ce fu opinúnea celoru 50 presenti preparata prin cele insirate de pana acum si alte apucaturi necalificabile a fratiloru nostri „celoru mai tineri“ — s'a prezentatu insusi adunarii de candidatu dietalu, s'a supusu alegerei, si astadi e deputatulu romanu alu cetatii Brasiovulu in diet'a dela Budapesta.

„Jacta est alea“ d. Stravoiu trecu cu o „minciuna boeréscá granit'a turcéscá.“

Nu sciu acum pe cine se felitamu mai antaiu? Pe densulu care dice: „beati possidentes“; pe domni dela putere, care dicu: „fogtunk egy oláhot;“ ori in fine pe fratii Brasioveni, cari esclama: „habemus papam!“ — De cei antaiu doi mi se pare ca au aflatu reciproc c'ea ce au cautatu; cesti din urma remasera deocamdata cu speranti'a. Acésta mi se pare a fi catu de fundata, pentru ca mare influentia au si bine sunt vediuti la — semidiei din Olimpu individii aceia, cari se pricepu asia de bine la dirigerea trebiloru, cá noulu domnu deputatu alu Brasiovulu, si care pre langa acésta mai au si escelenta insusire de a potea apare in doue forme, si anume inaintea alegetoriloru magiari si nemti cá omu, adeca cá candidatu alu partidei regimului; ér' inaintea alegetoriloru romani ca sme u, adeca cá aderentu alu programei si politicei nóstre nationale. Dela unu atare „országos képviselő“ (purtatoriu de icóne patriotice) potu sperá fratii nostri Brasioveni catu de multu; cá maine o se ajunga bacuri'a, se védia, ca nevestele loru numai platescu sasiloru biru pentru dreptulu de a vinde in piati'a cetatii (vedi Nru 60. „Gaz. Tran.“ pag. 2 colóna 2 deasupra); ca neic'a Trica numai minte pe bani, ci a ajunsu Fispán in Siarcai'a; neea Nitia siefu de sectiune in cutare ministeriu si asia mai departe cu gratie pana la infinitu . . .

Ba chiaru si in casulu, déca tóte aceste deocamdata nu se voru implini, totusi speramu ca nu va peri Brasiovulu, precum n'a peritu nici sor'a Orastia in sesiunea trecuta dietale.

Turturelu Codreanu.

Romania.

Aflamu ca, pentu punerea in lucrare a voturiloru solemne, date de reprezentatiunea nationala, voturi ce sunt acumu in acordu si cu decisiunile congresulu dela Berolinu relative la independintia Romaniei, Maria Sa Domnitorulu, in urma unei incheieri a consiliulu de ministri, va lua titulu oficialu de Altetia Regala.

In acelasi tempu, fiindu ca agentiele oficióse, ce le aveamu pana acum in strainetate, se transforma, prin faptulu independintiei, in legatiuni oficiale, guvernulu a si luatú decisiunea de a numi ministri plenipotentiari deocamdata la Paris, la Vien'a si la Berolinu.

Actualii agenti diplomatici, d-nii Callimaki Catargi, Ion Balaceanu si Varnavu Liteanu, voru fi déru numiti ministri plenipotentiari, fia-care in capitala unde au reprezentatu si pana astadi tíera. „Romanulu“.

Diariulu „Romanulu“ publica urmatórea: Correspondentia particulara, pe care o recomandamu atentiunei cetitoriloru nostri:

Mehadia 17 Augustu.*)

Ve scriu dela multu cunoscutele pentru Romani bai ale Mehadiei. Positiune incantatóre; ape sulfuróse minunate; hrana mai multu de cátu mediocra; bolnavi multi si câte odata si semne de ale tempului, éca ce este Mehadia in anulu acesta.

A ve intretienea despre semne de ale tempului, va fi obiectulu corespondintiei acesteia.

In convorbirile private dintre Romani si Unguri domnesce ideia de infratire intre aceste doue popóra in fatia pericolulu comunu alu Panslavismulu.

Ungurii, fia militari, fia civili, se aréta fórté curtenitori, mai cu séma către Romanii din Romani'a independenta.

Ve voi da proba de acésta citandu-ve mai multe imprejurari.

Era vorba de a se face o excursiune pe muntele Damoclet, loculu celu mai inaltu dinprejurulu Mehadiei. Baronulu Barcó, omu de o politetia perfecta si indatoritoru peste mesura, reprezentandu totu de odata si autoritatea oficiala cea mai inalta de aici, organizéza excursiunea, intre invitati fiindu si d. locotenentu-colonelu si deputatu Candiano-Popescu. — Mai multi militari distinsi, Unguri si Austriaci, erau si densii din partid'a de placere. — Unu banchetu campenescu avú locu, si celu de antaiu toastu fu radicatu de baronulu Barcó in onórea bravei armate romane si a infratirii Ungariei cu Romani'a, sentimentu ce trebuie se ne fia inspiratu dese d'ea, de instinctulu de conservare a amendouoru acestoru natiuni.

Unu colonelu din armat'a austriaca, precum si mai multi oficiari de honvedi, ridicara pe rendu toate in sanetatea locotenentulu-colonelu Candiano-Popescu, onorandu in persón'a sa, diceau ei, faptele eroice seversite de armat'a romana, si de eroiculu ei capitanu, principele Carolu, imprejurulu Plevnei.

La tóte aceste urari, d. Candiano-Popescu respunde, cum trebuie se respunda unu omu politicu si unu militaru, la cuvinte asia de importante ca ale baronulu Barcó, la omagie asia de pretióse ca cele ce aduceau ostire romane oficiari distinsi din brava si multu disciplinata armat'a austriaca.

Semne de ale tempului, diseramu noi, vediendu tóte aceste.

Trecura câteva zile si serbatórea nascerei imperatulu Franciscu Iosifu avu locu. — 3 deputati romani, d. Vasile Alesandrescu-Urechie, d. l.-colonelu Candiano-Popescu si d. Fulgeru, asistara la Te-Deum. — Autoritatile le detera in Biserica loculu de onóre si se aretara fórté simtitóre de acestu actu de diferintia. Dnii deputati, in urm'a Te-Deumulu, mersera si depusera cartile loru la d. baronu Barcó, celu mai inaltu reprezentante alu autoritatiei din localitate.

Se intielege de sine, ca visit'a fuse intórta deputatiloru Romaniei chiaru a doua di.

Acésta atentiune a membriloru parlamentulu romanu fu primita intr'unu chipu fórté favorabilu de către lumea magiara de aci si de către autoritati, care au si raportatu, ni se asicura, faptulu la Vien'a.

Nu trecú multu si la 16 Augustu, Altetia Sa Imperiala, archiducele Iosifu, Palatinulu Ungariei si comandante supremu a trei sute mii de honvedi, sosi in Mehadia.

Primire oficiala mare si stralucita, iluminatie,

*) Intardiarea publicarii acestei corespondintie a provenitu din cauza ratacirea iei intre alte articole destinate a se publica mai tardiu.

etc. Archiducele avu inalt'a bunavointia de a se informa despre persónele ce se aflau la bai; i se spuse ca intre altii este si locotenentulu-colonelu Candiano-Popescu, unulu din oficiarii romani ce s'au distinsu la asaltulu Grivitiei. Altetia Sa Imperiala manifesta dorintia de a vedea pe acestu oficiaru si atunci locot.-colonelu se si presenta archiducelului la 17 Augustu, la 7 si jumetate óre diminétia.

Pe cátu amu potutu afla, primirea ce s'a facutu osténulu romanu a fostu din cele mai cavaleresci si mai cordiale.

— Sunt fericitu, colonele — ni se spune ca ar fi disu archiducele dlui Candiano-Popescu, — ca stringu mâna unuia din ostasi romani ce s'au ilustratu in luptele dela Plevn'a, cà-ci Plevn'a, trebuie se o marturisescu cu placere, este o victorie datorita Romaniloru.

— Monseniore, respunde colonelulu, opiniunea publica din statele ce ne-au fostu simpathice, precum si press'a, au facutu mari laude rolulu jucatu de noi in campani'a din Bulgari'a. — Cuvintele magulitóre ale Altetiei-Vóstre Imperiale sunt o noua incuragiare pentru noi. — Noi, care nu ne batusemu de atâtea secole, condusi de unu capitanu vitézu si abilu ca Inaltimea Sa Domnitorulu Romaniei, nu amu catatu de cátu se ne facemu dator'a către tier'a nóstra, cu modestie inse cu hotarare.

— Ai pronuntiatu cuventulu modestie, colonele; este frumosu ca bravii se fia modesti; informatiile mele inse, nu din gazete, ci dela ómeni competinti, care a fostu pe teatrulu resbelulu, sunt ca Plevn'a este o victorie datorita Romaniloru; — acésta se-mi permiti a ti-o declara inca odata.

Locot.-colonelu atunci se inclina cu respectu inaintea acestoru cuvinte ale unei auguste si autorisate persóne.

Convorbirea apoi urma asupra mai multoru subiecte militare; ea dura aprópe 20 minute, dupa care, retragendu-se, d. locot.-colonelu Candiano-Popescu fu invitatú a prandi chiaru in diu'a aceia cu Altetia Sa Imperiale si cu statulu maioru alu Seu.

La prandiu, d. Candiano avu unu locu de onóre si in totu tempulu prandiulu archiducele Iosifu fu de o amabilitate si de o gentiletia fara margini.

La prandiu, intre altele, Altetia Sa Imperiale intreba cu zimbetulu pe buze pe d. Candiano: Cumu credi, colonele, ca au se se bata honvedii?

— Celu pucinu ca si dorobantii nostri, respunde locot.-colonelu romanu.

Si archiducele paru fórté satisfacutu.

A. S. propuse dlui Candiano-Popescu de a merge se asiste la manevrele ce voru avea locu la Muresiu-Vasarhely; la acésta propunere colonelulu romanu se scusa in modu fórté respectuosu de a nu potea corespunde, din cauza ca datoriile se le ilu chiama imperiosu in tíera; atunci A. S. I. ilu ruga, si dete ordinu indata ca, cu ocazia trecerii dlui Candiano-Popescu prin Orsiova, se i se presinte, déca d'ea va cere, batalionulu de honvedi de acolo, spre a ilu vedea cum manevréza.

Apoi, amu aflatu din isvoru sicuru ca, dupa ce archiducele areta parerea sa de reu despre faptulu perderei Basarabiei si facu óre-care cestiuni asupra Dobrogei, prandiuulu fiindu terminatu, Altetia Sa strinse mâna locot.-colonelu romanu dicendu:

— Resiedinti'a mea e in Bud'a-Pest'a; oricandu vei trece pe acolo, te rogu se vii se me vedi; vei fi totu-deauna primitu ca unu bunu camaradu.

— Monseniore, ii respunde d. locot.-colonelu Candiano, diu'a de astadi e o di fericita pentru mine; tóta onórea inse ce Altetia Vóstra Imperiale a bine-voitu se 'mi faca o consideru ca omagiu adusu Domnitorulu Romaniloru si armatei pe care a comandatu-o cu atáta sciintia si virtute militara.

— Asia este, colonele, respunde archiducele Iosifu alu Austriei, si stringendu mâna inca odata l.-colonelu Candiano-Popescu, se despartira.

Éca unu altu semnu de alu tempului si inca semnu bunu.

Reactiunea din tíera, care sustiene, ca resbelulu a fostu o nebulie si ca Romani'a e umilita astadi, ce va dice de acestu omagiu adusu de comandantulu supremu alu Ungariei poterii natiunei romane si calitatiloru ei ostasiesti?

Reactiunea ce va dice pucinu ne pésa; ceiace ne intereséza este ca toti, Romanii cei buni, cari a fostu facia séu au auditu despre cum a tratatu archiducele Iosifu pe unu osténu romanu, s'au bucuratu si s'au mandritu.

Corespondenție particulare ale „Observatoriului“.

Reciția, 14 Septembrie 1878.*) Onorata Redacțiune! Cetind în Nr. 57 al pretuiului diariu „Observatoriul“ sub rubrică „Posta Redacțiunii“, corespondința din Craiova, mi țienue de datorința ca unulu, care cunoșce impregiurările mai bine decâtă acela On. corespondințe, care s'a exprimat — nu știu din ce cauză — cu cuvintele cunoscută despre facultatea montanistică din Siemnitiu: a-mi dá parerea proprie, rogându pe On. Redacțiune a face locu următoareloru în colonele preștimatei foi „Observ.“

Ce e dreptu: la academi'a de montanistică (și silvicultură) din Siemnitiu se propun — fără excepțiune — tôte studiile prescrie în limb'a magiara; înse de aci nu urmédia, că la academi'a numita nu pôte face tinerimea — și în specie cea româna — nici unu progresu. — E lucru cunoscutu, ca noi, românii, suntemu espusi celoru mai mari greutăți, din ori-ce punctu de vedere luat. Tinerulu e silitu înainte de tôte se invetie o limbă streina, apoi după aceea va fi capabilu se cercetădie ver-unu institutu superioru! — Nu-mi sunt mai d'apropo cunoscută gimnasiile române din Ardeul, cu atatu mai pucinu am ver-o cunoscință despre cele șasesci; prin urmare nici nu potu vorbi despre dênsele în specie, ci fia aici vorb'a în genere.

Din punctulu de vedere materialu, partea cea mai mare a tinerimei române din Austro-Ungari'a nu e în stare a începe înca de timpuriu la ver-o școlă gimnasială séu reală-germana, ci e nisuitu a studia în patria la școlile susținute prin poterile materiale ale tuturor natiuniloru existande, la care școlă — cu pucine excepțiuni — nici nu e cu potința a se invetia perfectu limb'a germană, séu alta moderna. Deci cum se se duca unu tineru la unu institutu superioru germanu cu pregătiri în limb'a magiara? A studia științe exacte se recere cunoscința perfectă a limbii propunătoare, éra a invetia și limbă pe langa studiarea științelor nu e alta, decâtă o sclavia spirituală!

Recomandarea On. corespondințe din C. e fôrte nimerita, e de aprobatu; înse traimu în tempulu civilizațiunii generale! Înaintarea spirituală în științele naturale nu cunoșce limbă, nici natiune, ci numai umanitate; tôte, ce avemu în științele naturii dela barbatii eminenti, nu sunt numai pentru una natiune, nu sunt numai dela o natiune, ci pentru și dela întrég'a omenime. Prin urmare este totu un'a pentru noi românii: studiamu legile naturii în acésta séu aceea limbă; déca voim se ne întrebuintiamu cunoscințele nôtstre pentru înaintarea natiunii nôtstre, potemu cu cunoscințele castigate de pe catedr'a germană tocmai așa de bine se le implinim în praca, ca și când le amu fi castigatu în alta limbă, buna-óra în cea magiara!

Luati On. lectori istori'a la mana și îndată ve veti convinge, că academi'a mont. din Siemnitiu a fostu odinôra fôrte renumita! Pentru ce? Nu pentru-că a

*) Facemu locu acestei corespondințe din punctu de vedere alu imparțialității de și nu suntemu de acordu cu ideile și tendința cosmopolită ce profesă autorulu ei. Noi suntemu de parere, că déca din nefericire noi românii înca n'avemu școlă și academiă montanistică, apoi fiii nostri, cari își alegu carier'a de montanisti se se ferășca pe catu numai se potu de acele institute, care pre langa știința mai urmarescu și practisă și tendința de a desnationalisa, precum vedemu că se întempla la institutele de invetiamentu magiare. Mai bine decâtă unu bunu montanistu și unu romanu stricatu mai bine — de locu. Elveti'a, Belgiu și Franci'a au școlă montanistică, déca nu mai bune, dară celu pucinu totu așa de bune, ca cea din multa laudatulu Siemnitiu. Ce ne folosește nouă știința cea mai luminată, déca trebuie se o rescumperamu cu sacrificarea dulcui și scumpei nôtstre limbe și cu nationalitatea nôtstră. Unu renegatu cu știința este de o miie de ori mai periculosu pentru natiunea nôtstră, decâtă o suta de bunu romani cu anima la locu, dară cu mai pucina știință. Se ne ferim deci a contribui la înmultirea proletariatulu inteligentu crescutu în școlă streine, ostile elementulu nostru, pentru că din rendurile acelu se recrută renegatii, socialistii și nihilistii. Înaintea de 1848 amu avutu pucina inteligentia, dară ea era cu dorere de anima pentru patri'a și natiunea sa. Astadi avemu fôrte multa inteligentia, dară precum vedemu ea este desgustată, indiferentă și atacată de morbulu periculosu alu cosmopolitismulu, care este o utopie periculosă pentru tôte natiunile, care ca și cea română înca se afla departe de a fi terminatu lupt'a sa pentru dreptu și existința. I. G. B.

Morburi de pieptu și plumani

de ori-ce natură se curăză sigur prin

Allopulu de plante Schneeberg a l. Wilhelm

pregătitu după prescrierea mediculu, și se capeta de la Franz Wilhelm, apotecariu în Neunkirchen. Suceulu acésta s'a doveditu de bunu pentru dorerile de grumazu și pieptu, gripă, ragusiela, tusa și trôgna. Multi cunperatori marturisescu, că numai suceulu acéstu a au a-si multiami somnulu placutu.

Escellentu este suceulu acésta, că preservativa pe tempu neguros și aspru.

În urm'a gustulu fôrte placutu copiiloru este folositoru, celui-ce suferă de plumani înse, o trebuintă; cantaretilor și oratoriloru contr'a vocei închise séu ragusite, unu mijlocu necesariu.

Multime de atestate confirmă cele de susu: Cea mai clară dovédă despre effectulu extraordinariu alu acéstu suceu este, că cons. de curte de d. prof. Gippolzer, rectorulu magn. la universitatea c. r. din Vien'a, ilu folosescu cu celu mai bunu succesu în spitalu, precum și la persône private.

Asemene s'a aflatu recomandabilu și a prescriu adese suceulu acésta de multi alti medici indigeni și dia străinatate.

Pentru dovedirea celoru afirmate reproducemu următoarele scrisori recunoscutore:

fostu limb'a propunătoare cea germană, ci pentru-ca în S. și jurulu seu s'au aflatu tôte întreprinderile montanistice practice, corespondințorie evenimentelor mai noue. Italianii, francesii, americanii pôte ca nu cunoscău pedeplinu limb'a germană; dară nici nu au venit aceia la S. spre a invetia montanistică în limb'a germană, ci ca se-si castige în viét'a loră cunoscințe folositoare viitorulu omenime.

Cugete On. lectori numai la urmatoriulu avantaju, care-lu are tinerulu studentu fără excepțiune-la academi'a din Siemnitiu, și care la nici o academiă din tôte Europ'a nu exista. Adeca la ori care academiă din streinătate sunt-mai cu sêma pentru streini tacse enorme de invetiamentu; laborătorele chemice, probatorele, cabinetele mineralogice, geologice etc. nu stau la dispozițiă liberă, ci sunt în legatură cu tacse anuale, semestrale, ori lunare. Precugetându deci cu mințea sanetôsă, că tuturoru acestoră spese nu e espusu tinerulu stud. la academi'a numita: de siguru nimenea dintre On. lectori nu va despretiulu o facultate ca atare, déca nu din alta parte, apoi celu pucinu din punctulu de vedere materialu.

Fia acésta scurta observare spre rectificarea celoru membrii a-i natiunii române, cari au fost pân' acum reu informati despre academi'a din Siemnitiu.

G. Pocreanu, acad. mont.

Invitare.

Comitetulu desp. XXI alu „Asociatiunii transilvane“ a adresatu inteligentiei din acelu despartimentu invitarea pe care o publicamu mai la vale, dorindu din totu sufletulu ca ea se fia încoronată de succesulu doritu. Eata testulu acelu invitari: P. T. — Precum ve este binecunoscutu, Asociatiunea transilvană pentru literatur'a română și cultur'a poporulu romanu — pentru că se se pôte desvoltă pe deplinu activitatea necesară spre ajungerea mariulu scopu alu ei — a împartitu pe membrii sei, cu privire la deosebitele tîenuturi, în despartieminte.

Pentru Sighisior'a și tîenutu se formă despartimentulu XXI.

Dorere, acéstu despartimentu (de și acum a dou'a ôra înființiatu în sensulu statutelor aprobată), pân'acum abia e cunoscutu poporulu nostru, după nume. Caus'a principala a acestei impregiurări triste este, fără îndoială, miculu numeru de membrii, ce Asociatiunea are în acéste părți și greutatea (provenitoria de aci) de a forma agenturele comunale, ai căroru membrii (conformu §. 23 din Regul. med. spre ajung. scop. asoc.) au se fia celu pucinu membrii ajutatori ai Asociatiunii.

Pentru a se delatura acéstu reu și a se potea forma agenturele amintite, în fia care comuna tîenatore de acéstu despartimentu, înainte de tôte este neincunjiuratu de lipsa a se castiga câtă mai multi membrii ai Asoc., déca nu fundatori ori ordinari, celu pucinu ajutatori (cari au a respunde numai câte 1 fl. pe anu).

Spre acéstu scopu subsrisulu comitetu Te rôga, cu totu respectulu, se ai bunetea a esplica poporulu nostru folșele, ce Asociatiunea ne aduce pân'acum și este chiamată a ne aduce pe venitoriu „prin studiu, elaborarea și edarea de opuri, prin premie și stipendie date pentru diferitele specialități de știință și arte“ — a aretă, ca multi tineri de ai nostri numai prin ajutorulu primitu de la Asoc. și-au potutu continuă și termina studiile, — a îndemnă pe poporu la partinirea acestei institutiuni salutare și, prin urmare, a face, că câtă mai multi se se înscrie în list'a următoare, fia ca membrii ordinari, fia ca ajutatori.

Rentorcendu-ne apoi list'a vei binevoi a ne areta cari membri dintre cei înscriși ar fi mai apti pentru agentura (adece 2 assessori și 1 actuariu pre langa Dta că presiedinte).

Și pân'atunci te înștiințiamu, că adunarea cercuala a despartimentulu nostru se va tîenê în Sighisior'a, la 26 Septembrie st. n. a. c. a. m. la 10 ôre, în localitatea școlii române, și Te rogamu cu totu adinsulu se binevoiesti a luă parte în persôna la acésta adunare, dinpreuna cu toti acei-a, cari se voru fi înscriși în lista că membrii ai Asoc. Ve rogamu a participă la acésta adunare, cu atatu mai virtosu, că-ci pe anulu venitoriu (Aug. 1879) Adunarea generală a Asociatiunii se va tîenea în Sighisior'a și este de a nôtstră datorință a ne îngriji de ce bunu tempu și a starui din tôte poterile nôtstre, că se fia și la noi primita cu demnităte receruta. Asemenea vomu avé a ne consultă și asupra înființierii unei expositiuni de diverse obiecte produse de mana românească. Deci obiectele principale ale adunării nôtstre cercuale voru fi:

1. Consultare asupra mesurilor necesare pentru înaintarea scopulu Asociatiunii.

2. Consultare asupra chartiiei comitetulu centrale, în obiectulu înființierii unei expositiuni.

3. Pregătirile necesare pentru primirea adunării generale a Asoc. pe anulu venitoriu.

4. Alegerea unui membru alu comitetulu desp., în locul dlu M. Branisce, care s'a departatu din acéstu desp.

5. Preliminarea speselor pe a. urm.

6. Defigerea loculu pentru tîenerea adunării cerc. urm.

Cunoscut'a Dtale energia și zelulu doveditu la tôte ocasiunea pentru înaintarea poporulu nostru, pe calea culturii, ne este deplină garantă, că nu vei lasă rogarea nôtstră neimplinită. Éra despre poporulu nostru suntemu convinsi, că pe langa tôte greutățile și lipsele, ce îndură, cari le cunoscem și le suferim și noi împreuna cu elu — totu-si va dá ascultare binevoitorulu Dtale graiu, și cu bucuria va pune denariulu séu pe altariulu culturii și alu literaturii nôtstre nationale!

Din ședința comitetulu desp. XXI. alu Asoc. trne. pentru literat. rom. și cult. pop. rom., tîenuta în Sighisior'a la 27 Augustu 1878.

Basilu Cernea, Augustu Horsia, act. direct.

Sciri diverse.

— (Bibliografi'a.) Istori'a Ungariei pentru școlile poporale Editiunea a V. Pretiulu 25 cr. v. a. — Geografi'a Ungariei pentru școlile poporale Editiunea II. Pretiulu 30 cr. v. a. — Elemente de Istori'a și Geografi'a pentru clasele gimnasiiale și reale inferioare Evulu vechiu — 50 cr. v. a. — Elemente de Istori'a și Geografi'a pentru clasele gimnasiiale și reale inferioare Evulu mediu — 45 cr. v. a. — Tôte aceste manuale se potu procură séu prin librării, séu directe dela autorulu lor Dr. Nicolau Popu, profesorulu la gimnasiulu romanu din Brasiovu. Aceste carti se afla de vendiare și la W. Krafft în Sibiu.

Cursulu monetelor în val. austr.

Vienna, 23 Septembrie.

Galbinii imperat. de aur	fl.	5.58 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.36 1/2 „
Imperialu rusescu	„	9.30 „
Moneta germană de 100 marce	„	57.65 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turcescă	„	11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	100.15 „

Nr. 8420.

(38) 2—1

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la școlă elementară română (gr. or.) din comun'a Franzdorf (Valigu) ce sta sub patronatulu c. r. pr. societati austr. a caliloru ferate a statulu, se escrie concursu până în 15 Octobru a. c. st. n.

Emolumentele sistemisate sunt:

Salariu anualu 126 fl., 3 org. cubice lemne de focu, 8 fl. 40 cr. onorariu pentru școlă de domineca și cartieru naturalu.

Aceste emolumente s'a fixatu înse pre anulu curinte în urmatoriulu modu:

Salariu anualu 300 fl., 20 metri cubici lemne de focu și cartieru naturalu.

Doritorii de a ocupa acéstu postu sunt avisati, a substerne suplicele lor instruite cu documentele necesare până în 15 Octobru nou, la suprem'a administratiune montană în Resiti'a.

Recurentii, care pre lenga limbă maternă română, voru posiede și limbă magiara ori germană voru fi preferiti.

Resiti'a 16 Septembrie 1878.

Suprem'a administratiune montană.

Anunciu bibliograficu.

A esitu de sub tipariu și se afla de vendiare în librării lui H. Zeidner în Brasiovu:

„Chemi'a anorganică“ lucrata pe bas'a teoriiloru mai noue și întocmită pentru școlile medie de Iulianu Filipescu, prof. la școlile centrale rom. gr-or. în Brasiovu. — Pretiulu 1 fl. 20 cr. v. a. Pentru Romani'a 3 lei noui. (39) 3—1

Testimoniu.

Fiiulu meu de șese ani Francisu a suferitu optu septemani în tusa magarăsca în asia mesura, în câtă me temeam că nu cumu va se se înnee; intru acé'a a slabitu cu totulu și a fostu atatu de debilu, în câtă abia stă pre petiôre. Atunci mi-s'a recomandat allopulu de plante de Schneeberg, și multiamita acésti mijlocu minunatu, îndată după întrebuintarea primei sticle a mai încetat tusa'a, după a dou'a sticle caută bene afora copilulu, a venit la potere și de atunci e deplinu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu în câte've'a dile, prein mijloculu acésta, de o tusa mare și ragusiela.

Deci cu multiamita sincera estradau acéstu testimoniu, pentru curarea rapede și miraculoasă a copiiloru mei și dorescu că acéstu mijlocu se devina cunoscutu și folositu în tôte partile prein omenimea suferindă.

Flatz, 6. Martiu 1855.

Anton Just.

Laurentiu Scheibenreif,

primariu.

Onorate Domnule!

Te rogu a-mi mai trimite câtă mai în grabă înca 4 sticle dein renumitulu D-tale Allopu de plante, după folosirea alor 2 sticle află că dorerea de pieptu și gutu, pre cumu și respiratiunea scurta se micșorăza pre di ce merge, pentru acé'a me

adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, în sperarea de a capată dein celu mai prôspetu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu tôte stim'a se subsêmna

Heinrich Bock, chirurgu.

Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniu medicale.

Allopulu de plante Schneeberg este unu medicamentu fôrte usuratoriu pentru doreri de pieptu, astma, hectica, tusa, cataru, și este de recomandat în casuri de astfeliu de bôle.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar în Graz.

Onor. Dle! Folosind în desiertu diferite mijlôce pentru dorerea de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu și cu o butelia de allopulu de plante Schneeberg anunțiatu de d-ta, care se pôte recomandă pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, după întrebuintarea celui d'antau exemplariu amu simțitu usurare, și după-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acésta medicina minunată, sanetatea mi se restaură pe deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din tôte ânin'a, remanu alu D-tale servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857.

W. J. Pock.

Domnulu meu! (21) 20

După-ce prin întrebuintarea allopulu d-tale amu scapatu cu totulu de tusea mea și de ragusiela împrenunată cu aceea, de care suferisem septemani și totu odată în urmarea binefacutôrelor rezultate ale acéstu allopu minunatu de plante mi-am recastigatu și vocea de mai înainte, me simțitu fôrte obligatu a Ti multiami din tôte anim'a pentru acésta inventiune salutariu, cum și a recomanda acésta medicina probată, după a mea convicțiune, la toti căti suferu de pieptu și mai virtosu cantaretilor. Cu perfecta stima

Peisching, 25. Juniu 1857. Joanu Bauer, docenta.

Informatiunea despre folosire se alatură la fia-care sticle. Pretiulu unei sticle 1 fl. 25 cr. v. a. Pachetarea se compută cu 20 cr.

Depozitulu principale la Francisu Wilhelm apotecariu în Neunkirchen.

Allopulu de plante genuinu se mai afla în Sabiu: Friedrich Thalmayer, comerciant. Aradu: F. Tones & Comp. Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu. Alba-Julia, Julia Fröhlich, apotecariu. Clusiu: Ed. Valentini, apotecariu. Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu. Sighisior' J. B. Teutsch, comerciant.